

Täysistunto

Tiistai 13.2.2018 klo 14.02—16.38

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 200/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Esittelypuheenvuoro, ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.48 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Oikeusvaltiossa tulee pyrkiä turvaamaan mahdollisimman hyvin jokaiselle kansalaiselle pääsy tuomioistuimeen omassa asiassaan. Tämä tavoite vaatii lukuisien eri näkökulmien huomioimista. Yksi tärkeä näkökulma tässä on sen huolehtiminen, että tuomioistuimille annetaan toiminnassaan riittävät mahdollisuudet järjestää myös toiminta- ja työskentelytavat järkevästi. Tuomioistuinten menettelyjen tulee joustaa arjessa, ja meidän tulee antaa lainsäätäjänä mahdollisuudet joustavampiin menettelyihin, oikeusturvasta kuitenkin tinkimättä. Tämän vuoksi eduskunnan käsittelyyn on nyt tuotu esitys, jossa kevennetään tuomioistuinprosesseja siten, että oikeusturva pidetään vahvana edelleen.

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla kevennetään oikeusprosesseja yleisissä tuomioistuimissa. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on lyhentää tuomioistuinten käsittelyaikoja muun muassa joustavoittamalla tuomioistuinten kokoonpanosäännöksiä sekä mahdollistaa tuomioistuinten keskittyminen ydintehtäviin. Tavoitteena on myös lisätä video-kuulemisen käyttöä oikeudenkäynnissä.

Käräjäoikeuden yhden tuomarin kokoonpanon päätösvaltaa rikosasioissa laajennettaisiin. Rikosasia voitaisiin käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, jos syytteessä tarkoitusta teosta voitaisiin tuomita enintään 4 vuotta vankeutta. Uudeksi kokoonpanovaihtoehdoksi käräjäoikeudessa ehdotetaan kahden tuomarin kokoonpanoa. Myös korkeimman oikeuden päätösvaltaista kokoonpanoa kevennettäisiin eräissä asiaryhmissä.

Vaikeasti tavoitettavien henkilöiden haastamisen helpottamiseksi ehdotetaan, että syyttäjä voisi määrätä epäillyn pysymään esitutkinnan päätyttyä paikalla esitutkintaviranomaisen toimipaikassa haasteen tiedoksiantamista varten enintään 6 tunnin ajan.

Syytetyn velvollisuutta olla henkilökohtaisesti läsnä pääkäsittelyssä lievennettäisiin. Tavoitteena on vähentää syytetyn poissaolosta johtuvia istuntojen peruuntumisia ja siten tehostaa rikosprosessia. Syytetyn olisi jatkossakin oltava henkilökohtaisesti läsnä pääkäsittelyssä, jos tuomioistuin pitää läsnäoloa tarpeellisena. Ehdotuksen mukaan syytetty voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

taisiin tuomita vankeusrangaistukseen ilman, että häntä on henkilökohtaisesti kuultu, ellei tuomioistuimella pidä läsnäoloa tarpeellisenä. Ehdotus ei koske alaikäisiä syytettyjä. Syytetyn olisi kuitenkin pääsääntöisesti oltava henkilökohtaisesti läsnä käräjäoikeuden pääkäsittelyssä, jos häntä syytetään rikoksesta, josta säädetty ankaran rangaistus on vähintään 6 vuotta vankeutta.

Videoyhteyden käyttöä oikeudenkäynnissä laajennettaisiin. Videoyhteyden käyttöä lisäämällä tehostettaisiin tuomioistuimen työtä sekä vähennettäisiin oikeudenkäyntien osapuolten matkustusta ja siten myös oikeudenkäyntien kustannuksia. Syytetyn olisi jatkossa mahdollista osallistua oikeudenkäyntiin kokonaisuudessaan videoyhteyden välityksellä, kun se nykyisin on mahdollista vain silloin, kun syytettyä kuullaan todistelutarkoituksessa. Myös syyttäjän, riita-asian asianosaisen sekä oikeudenkäyntiavustajan tai -asiamiehen olisi mahdollista osallistua oikeudenkäyntiin videoyhteyden välityksellä.

Esitys sisältää myös ehdotuksen sakon muuntorangaistusprosessin keventämisestä. Esitys sisältää kolme ehdotusta: sakon muuntorangaistusasian käsittelyssä tuomioistuimessa voitaisiin käyttää videoneuvottelulaitteita, tuomioistuimella ei voisi päättää maksujen antamisesta sakotetulle muuntorangaistusmenettelyn aikana, ja — kolmantena — Oikeusrekisterikeskus voisi antaa maksuaikaa sakon maksamiseen muuntorangaistusmenettelyn jälkeen. Kaksi viimeisintä ehdotusta tarkoittaisivat sitä, että maksuajan myöntäminen keskitettäisiin Oikeusrekisterikeskukseen. Tämä selkeyttäisi sakon maksamista, koska vain yksi viranomaisen päättäisi maksuajoista muuntorangaistusmenettelyn aikana. Ehdotuksilla pyritään jossain määrin yksinkertaistamaan muuntorangaistusmenettelyä, mitä eduskuntakin on edellyttänyt. Jatkossa myös tuomioistuinten ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmähankkeiden yhteydessä pyritään edelleen tehostamaan muuntorangaistusmenettelyä.

Tässä yhteydessä ei esitetä muutoksia sakon muuntamisen edellytyksiin. Esityksellä ei siis laajenneta muuntorangaistuksen käyttöä nykyisestä — viitaten äskeiseen keskusteluun. Tältä osin oikeusministeriössä selvitetään etenemismahdollisuuksia parhaillaan.

14.53 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tavoitteet oikeusprosessien sujuvoittamiseksi ovat yleisesti ottaen oikein tervetulleita. On ymmärrettävää, että niin sanottua tyhjäkäyntiä halutaan oikeuslaitoksessa vähentää esimerkiksi syytettyjen läsnäolovelvoitetta pääkäsittelyissä tietyin reunaehdoin keventämällä. Ja toisaalta se, että korvataan live-läsnäoloa esimerkiksi videoyhteyksillä, on monissa tapauksissa vain tätä päivää.

Yhden tuomarin kokoonpanojen käytön lisääminenkin on periaatteessa ymmärrettävää tarkoin ehdoin, mutta aivan riskitöntä se ei taida olla. Meillä ei ole kuitenkaan varaa heikentää oikeusturvaa suomalaisilta, edes vahingossa. Siksi haluankin kiinnittää huomiotanne eduskunnan oikeusasiamiehen kriittiseen lausuntoon tästä laista. Oikeusasiamies lausuu seuraavasti esityksestä laajentaa yhden tuomarin kokoonpanon käyttöalaa: ”En kannata yhden tuomarin kokoonpanon käyttöalan laajennusta. Päinvastoin käräjäoikeuksien mahdollisuuksia käyttää laajempia ammattituomarikokoonpanoja tulisi merkittävästi lisätä. Oikeusturvajärjestelmiämme on viime vuosina heikennetty paitsi suoranaisten resurssi-leikkausten muodossa myös epätoivottavilla järjestelmämuutoksilla, joita ovat muun muassa jatkokäsittelylupajärjestelmän laajennus ilman vastaavia käräjäoikeusresurssien lisäyksiä, tuomioistuinmaksujen korotukset ym.” Yhden tuomarin kokoonpanon käyttöalan laajentaminen voisi siis merkata tässä yhteydessä meille oikeusturvahaasteita. Ainakin oikeusasiamies kutsuu tätä askelta oikeusturvan tason heikentämiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

Arvoisa puhemies! Toivon, että näin ei ole, ja toivon, että jatkokäsittelyssä kiinnitämme kaikki huomiota siihen, että kun rajaamme tarkasti, millaisia tuomarikokoonpanoja käytetään, niin pidämme huolen siitä, että se ei vaikeuta oikeuden toimintaa ja toisaalta ei heikennä tuomarien toimintaedellytyksiä tässä maassa.

14.55 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Parviainen käytti erinomaisen puheenvuoron, kun kiinnitti huomiota tähän oikeusasiamiehen lausuntoon.

Näyttää siltä, että tänään on tämmöinen oikeuslaitoksen tehopäivä. Tulee putkessa nämä esitykset, jotka on tämän kauden aikana päätetty tuoda, ja hyvä niin. Tässä on kyllä kokonaistarkastelu ollut paikallaan, ja tuomarikunnankin äänen kuunteleminen on tässä havaittu. Myös harkintamahdollisuutta halutaan laajentaa, joten sinänsä kannatan tätä esitystä. Toivon, että valiokuntakäsittelyssä sitten huolella käymme läpi mahdolliset oikeusturvakysymykset, sillä tavallaan oikeusturvan tasoon liittyvät ratkaisut, joita on nyt tehty useita, saattavat yhdessä muodostaa hyvinkin merkittävän miinusmerkkisen suunnan tai alaspäin menevän suunnan oikeusturvan saamisessa ja sen alueellisessa toteutumisessa ja kielellisessä toteutumisessa hyvin monitasoisesti. Kaikkiin näihin on oikeusasiamies kiinnittänyt huomiota, mutta eduskunta kuitenkin ei ole päätöksessään näitä huomioinut.

Toivon, että tästäkin näkökulmasta vähän keskusteltaisiin enemmän, miksi on niin, että meillä nämä lainsäädäntövalmistelutyötä arvioivat tahot, jotka antavat aika kriittisiä lausuntoja, jäävät sitten kuitenkin useimmiten huomiotta lopullisessa mietinnössä ja päätöksessä. Minusta tämä ei ole hyvä kehitys. Mutta ylipäätensä kyllä tätä esitystä muuten kannatan.

14.56 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laukkanen, meillä on tehokas oikeusministeri, ja siksi näitä esityksiä tulee tuolta vauhdilla.

Tämä jälleen kerran on erinomainen esitys. Meillähan tuolla tuomioistuimissa on haasteita nimenomaan siinä, että siellä on, voi sanoa, koko sinfoniaorkesteri kasassa, mutta sitten se yksi sieltä puuttuukin, se ensiviulun soittaja eli syytetty. Koko konsertti peruuntuu, koko istunto peruuntuu. Siellä on asianajajia, todistajia, asianomistajia, juristeja iso lauma, mutta sitten herra tai rouva syytetty ei syystä tai toisesta halua tulla paikalle ja koko homma pannaan seis. Tämä on loistava uudistus nyt, että näissä tietyissä jutuissa, mistä nyt ei saata seurata vankeutta ihan hirveitä tuomioita, enää sitä syytettyä ei välttämättä sinne paikalle tarvita, jos hän ei halua tulla, ja tuo etäyhteyden käyttö vielä lieventää tätä asiaa. Näin pitääkin olla. Tällä säästetään huomattavia summia ja vähennetään tätä tyhjäkäyntiä.

Se on ihan loistava juttu, että nyt myös pystytään pysäyttämään epäilty esitutkintaan ja syyttäjää voi iskeä hänelle haasteen heti kouraan siellä esitutkinnassa. Eliikkä taas tehostetaan sitä, että ei tarvitse juosta tämmöisen irtomiehen tai -naisen perässä eikä jouduta etsintäkuuluttamaan häntä ja niin edespäin. Loistavia uudistuksia. Tehostavat huomattavasti oikeudenkäyttöä.

Ja tämä tuomioistuimen kokoonpano: Meillä on kuitenkin niin viisaita tuomareita ja arvostan heitä niin paljon, että kyllä he tietävät, koska on oikeudellisesti vaikea asia, koska pitää ottaa useampi ammattituomari siihen tiettyyn istuntoon. Mutta sitten on juridisesti helppoja asioita, joista tuomarit itsekin toteavat, että ei tässä tarvitse nyt niin isoa kokoonpanoa vaan sen voi yhden tuomarin systeemillä hoitaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

Vielä kun otetaan tämä jatkokäsittelylupa, joka nyt ei suoranaisesti tähän liity vaan joka on aikaisemmin esitetty, niin mielestäni tämä on tehokasta oikeudenkäyttöä, mihin nyt ollaan menossa ja mihin pyritään. Hyvää työtä.

14.59 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys, jossa kevennetään tuomareiden kokoonpanoja, ja erityisesti kyllä arveluttavat ne tapaukset, joissa lisätään yhden tuomarin käyttämistä, koska tämä otetaan käyttöön jo niissäkin tapauksissa, joista voi saada jopa neljä vuotta vankeutta. Tällöin kyllä herää kysymys, toteutuuko oikeusturva näissä tapauksissa tai toteutuvatko varsinkaan uhrin oikeudet. Minusta valiokunnan on kyllä syytä pohtia, onko tämä näin korkealle asetettu vankeusraja sopiva yhden tuomarin käsittelyihin.

Eduskunnan oikeusasiamies on tosiaankin suhtautunut kriittisesti nimenomaan tähän yhden tuomarin kokoonpanon käyttöalan laajennukseen ja peräänkuuluttanut pikemminkin sitä, että käräjäoikeuksissa käytettäisiin enemmän laajempia ammattituomarikokoonpanoja. Onko teillä hallituksessa joitakin toimenpiteitä tai suunnitelmia lisätä tuomareiden ammattitaitoa ja tuomarikokoonpanojen ammattiosaamista?

Valiokunnan puheenjohtaja Tolvanen käytti mielestäni hyvän puheenvuoron siitä näkökulmasta, että rikoskäsittelyprosessien kesto oikeuksissa turhaan pitkittyy monasti, jos syytetty ei saavu paikalle, ja siitä kärsivät toki kaikki, ja rahaa kuluu hukkaan silloin, kun kaikki ovat saapuneet paikan päälle mutta istunto perutaan sen takia, että syytetty ei ole saapunut. Tämä on ihan odotettu uudistus, ja myöskin se, että videokuulemisia lisätään, on tehokasta, kannatettavaa ja myös jäljitettävyyden kannalta hyvä asia. Toki se edellyttää sitä, että oikeussalit on varustettu hyvällä laitteistolla ja että myös tietojärjestelmät toimivat. Toivoisin ministeriltä vielä selvennystä, [Puhemies koputtaa] missä tilassa tämän lain suhteen ovat tietojärjestelmät ja laitteistot.

15.01 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä toteaisin, että tämä esitys oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta on tavoitteiltaan oikeansuuntainen. Hieman mietityttää, että joiltain osin tuomioistuimen kokoonpanojen keventäminen tuntuu menevän varsin pitkälle. Toisaalta tietenkin keventäminen koskee käräjäoikeustasoa ja vakavampien rikosasioiden käsittelyhän harvoin jää käräjäoikeustasolle vaan siirtyy sitten muille oikeustasoille.

Myös etäosallistumisen lisääminen on mielestäni perusteltua. Kuten täällä on jo aiemmin todettu, liian usein nuo rikosasioiden käsittelyt peruuntuvat sen vuoksi, että syytetty on poissa. Tästä tietenkin aiheutuu turhia kuluja mutta myöskin haittaa itse asianosaiselle.

Tässä valiokuntakäsittelyssä on kuitenkin tarkoin arvioitava, ovatko nyt esitetyt rajat oikeansuuntaisia ja oikeita.

15.02 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Voin luvata, että lakivaliokunta jälleen kerran perusteellisesti hyvässä hengessä, niin kuin aina, käsittelee tämän asian. Täällä on paljon lakivaliokunnan jäseniäkin paikalla. Varmaan tulee perusteellinen käsittely.

Mutta haluaisin palata tähän niin sanottuun yhden tuomarin systeemiin, kevennettyyn kokoonpanoon, kun kuitenkin tuolla tuomioistuimessa on juttuja ja sitten on taas juttuja. Jos on näytöltään selvä juttu, epäilty, syytetty tunnustaa, on todistajat, on asianomistaja paikalla, on lääkärintodistukset tai joku muu näyttö elikkä ei tule näyttöongelmia, sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

saattaa olla rangaistuksen mittaamisesta kysymys, ja se on käsittääkseni aika kaavamaista, mitä olen tuomareilta kuullut. Tarvitseeko siihen olla kovinkaan isoa kokoonpanoa? Eikö se yksi tuomari todella tätä pysty hoitamaan? Minun mielestäni kyllä.

Sitten taas, jos on toisenlainen juttu, joko arvioidaan näyttöä, on heikko näyttö ja pitää arvioida, riittääkö se tuomionäytöksi vai ei, tai sitten on ennakkotapaus oikeudellisesti, se vaatii varmaan useamman tuomarin kokoonpanon. Kuten sanoin aikaisemmin, minä luotan kuitenkin meidän tuomareihin ja tuomioistuinlaitokseen, että kyllä he osaavat itsenäisesti päättää ja ajatella, montako ammattituomaria tähän tarvitaan, onko joitain erityisiä piirteitä tässä asiassa vai voiko sen hoitaa yksi tuomari. Minun mielestäni tämä on täysin perusteltua, koska kuten sanoin, on juttuja ja juttuja.

15.03 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Näin hallintovaliokunnan, poliisitoimen ja sisäisen turvallisuuden valiokunnan, jäsenenä on mielenkiintoista kuunnella lakivaliokunnan jäsenten näkemyksiä, ja kun tämän kuuntelun tuloksena jäi mieleeni kalvamaan kysymys, niin ajattelin sen kysyä, kun arvon ministeri on täällä paikalla. Tähän yhden tuomarin menettelyyn liittyen valiokunnan puheenjohtaja oli sitä mieltä, että tuomarit voisivat tämän harkinnan tehdä tapauskohtaisesti. Kuitenkin kysyisin sitten viime kädessä kansalaisten oikeusturvan nimissä ja tasapuolisen kohtelunkin nimissä sitä, mikä on ministerin näkökulma, pitäisikö tämä harkinta jättää tässä yhteydessä tuomareiden harkittavaksi tapauskohtaisesti vai pitäisikö sitä jo lainsäädännössä, mahdollisesti asetuksissa, tarkkarajaisemmin kuvata, jotta kansalaisten oikeusturvan osalta ei tulisi tilanteita, että tuomarit eri paikakunnilla tulkitisivat eri tavalla tätä menettelyjärjestystä.

15.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Tolvanen aivan oikein tiivistä tämän asian ytimen, eli käärijäoikeudessa on asioita, jotka ovat ihan niin sanottuja selviä tapauksia, eli kun rikos on tehty ja se on todettu, tutkittu ja näyttö on aukoton ja niin edelleen, niin turha tällaisten asioiden takia enää on oikeusjärjestelmää rasittaa. Ja toisekseen pitää sekin muistaa, että jos meidän nykyisessä järjestelmässämme joku tällaisen tapauksen läpikäynyt syytetty ja tuomion saanut henkilö sitten tuntee, että hänen oikeuttaan on loukattu, niin totta kai hänellä on valitusmahdollisuus eteenpäin, niin että eihän se sulje sitä pois. Mutta minun mielestäni tällaisten selvien asioiden selvittäminen monen tuomarin voimin kuluttaa resursseja, ja ihan viisautta on se, että byrokratiaa puretaan tältäkin puolelta ja nimenomaan niin, että painopiste keskitetään sinne, missä on isoja, vakavia juttuja. Esimerkkeinä voi mainita vaikka jotkut vakavat talousrikokset, joissa todella tarvitaan panoksia. Siellä on semmoisia asioita, joihin kannattaa panostaa. Se on yhteiskunnan toimivuuden kannalta ja myös valtion saamien verotulojen kannalta äärimmäisen tärkeää. Totta kai myös ihmisen koskemattomuutta koskevat asiat ovat tärkeitä, mutta ei pidä unohtaa, että itsestään selvien asioiden selvittämisestä ei kyllä mitään lisäarvoa tähän yhteiskuntaan tule.

15.06 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Ei varmastikaan itsestään selvien asioiden selvittämisestä tule lisäarvoa, mutta silloin, kun mennään rajatapauksilla, kyse on oikeusturvasta ja sujuvasta oikeusprosessista.

Viime kauden loppupuolella sain kunnian olla edustaja Tolvasen johtamassa sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon parlamentaarisessa työryhmässä, ja silloinkin käytiin tätä samaa keskustelua siinä työryhmässä. Kun eduskunnan oikeusasiamies, jota täällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

eduskunnassa aivan oikein ja perustellusti tarkasti kuunnellaan, on esittänyt kriittisiäkin näkemyksiä tässä asiassa, kysyn ministeriltä vielä: miten te tämän eduskunnan oikeusasiamiehen näkökulman näette? Ja tähän liittyen: onko meillä tässä ehkä sinänsä hyvää tarkoitavassa ajattelussa kiirehtiä asioiden eteenpäinviemistä riski, että teemme sen kiirehtimisen laadun kustannuksella? Tiedän teidät tuolta valiokuntatyöstä valiokuntakollegana ja kansanedustajakollegana ja olen pitänyt teitä suuressa arvossa halussanne ja kyvyssänne pureutua myös oikeustieteilijänä näihin asioihin. Miten näette tämän laadun, ettei lapsi menisi pesuveden mukana?

15.07 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on noussut esiin, että tuomarien kokoonpanon määrä olisi myös jotenkin tuomareiden kesken tapauskohtaisesti ratkottavissa. Toki se kuulostaa sinänsä järkevältä, ja haluaisin siitä lisätietoja, onko tosiaan niin, että laki antaa väljyyttä sitten harkinnan mukaan eri tapauksissa harkita tuomarien määrää. Toisaalta, kuten edustaja Mika Kari tuossa edellä totesi, resurssit ovat pienet ja voi olla, että säästöpainneessa voi tulla sitten hätiköityjäkin päätöksiä ja oikeusturva heikkenee.

Eduskunnan oikeusasiamies on kuitenkin suhtautunut kriittisesti tähän, ja varmasti lakivaliokunnan on syytä huolellisesti kuulla asiasta ja pohtia eri puolia. Eduskunnan oikeusasiamies on tässä samassa lausunnossaan myös ollut huolissaan siitä, että oikeusministeriön toimialalta on niin valtavasti leikattu vuosien saatossa, että se jo yksistään nakertaa oikeusturvaa. Arvoisa ministeri Häkkänen, miten te itse näette oman toimialanne tulevaisuuden kehityksen?

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministerille vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

15.08 Oikeusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Tästä oikeusturvakysymyksestä ja yhden tuomarin kokoonpanosta: Oikeusturva Suomessa on monella maailman mittarilla kärkipäässä, mutta samaan aikaan meillä on myös taloudellisia haasteita. Oikeusturvaa ja oikeuden hallinnon alaa ei ole irrotettu jotenkin budjetista, erilliseksi saarekkeeksi sote-rahoituksesta tai Puolustusvoimista tai muusta, vaan joudumme sen saman kamppailun käymään koko ajan, minkä muutkin. Ainakin minun mielestäni oikeuden hallinnonala ja turvallisuus ovat niitä ydintehtäviä valtiolla, ja senkin takia näissä täytyy olla äärimmäisen huolellinen ja tarkka.

Me joudumme silti tekemään tehostamistoimenpiteitä, mutta niin kuin minä sanoin, kaikki nämä esitykset on laadittu niin, että kansalaisten oikeusturva otetaan ensisijaisena huomionarvoisena kohteena. En tule tuomaan tänne sellaisia esityksiä, joissa oikeusturvan jotkut fundamentit jotenkin vaarantuisivat, vaan hyödynnetään uutta teknologiaa, meidän korkeasti koulutettuja, päteviä ammattituomareita ja annetaan harkinnanvaraa laamannelle siellä käräjäoikeudessa harkita, onko yksinkertainen, riidaton — tai no ei riidaton mutta yksinkertainen — tapaus kyseessä, jolloin voidaan käyttää yhden tuomarin kokoonpanoa. Eli annetaan harkinnanvaraa sinne alueelle tätä soveltaa, koska ei voi täällä lainsäädäntövaiheessa katsoa, minkälainen on näytöllinen tilanne nyt joissain tapauksissa tai muussa. Tuomioistuimet toimivat nytkin näin, ja meidän täytyy luottaa, niin kuin on aikaisemminkin luotettu, meidän ammattituomareihin siinä osaamistasossa ja riippumattomuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

Tämä kokonaisuus on äärimmäisen hyvin ja huolella mietitty. Jos meillä olisi rahaa kuin norjalaisilla, me voisimme tehdä varmaan vähän erilaisia ratkaisuja, mutta nyt joudutaan ottamaan huomioon oikeusvaltion ydinkysymykset ja oikeusturvakysymykset ja silti ri-pauksen verran tehostamaan toimintoja. Mutta kaikki tehdään niin, että kansalaisten perus-oikeudet ja oikeusturva otetaan hyvin huomioon.

Valiokunnan puheenjohtajalta hyviä huomioita moneen otteeseen. Puheenjohtaja Tol-vanen otti esiin muun muassa syytetyn läsnäolovelvollisuuden, mikä on käytännössä poliis-sien kanssa tehdyn yhteistyön osalta huomattu ihan selvästi ja tuomioistuinlaitoksen suun-taan, että todella usein käy niin, että ei saada syytettyä paikalle ja aiheutuu turhia kustan-nuksia siitä, että perutaan ja siirretään käsittelyä, tulee asianajokustannuksia, tuomareitten palkkioita, eli tämä on ihan tämmöinen käytännön järjeistys myös.

Tuomioistuinvirasto tullaan perustamaan lähiaikoina juuri sen takia, että se pitää huolta jatkossa vielä paremmin tuomareiden kouluttamisesta ja erikoistumisesta.

Oikeuden hallinnonalan tulevaisuuden osalta sanoisin, että oikeuslaitoksen osalta asiat näyttävät hyviltä, mutta siinä, kuinka pystytään uudella aikakaudella vaikkapa kehittyvän teknologian osalta ja muuten turvaamaan kaikki perusoikeuskysymykset ja muut, riittää varmasti haasteita, aivan varmasti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.